

MRF 2023.22/2

Vestre Landsrets dom af 30. marts 2023, 5. afd., sag S-0747-22
(Marie Kathrine Nielsen, Thomas Raaberg-Møller og Rasmus Lindhardt Jensen (kst.))

Anklagemyndigheden mod T I/S (adv. Gert Lund)

T I/S fundet skyldig i udvidelse og ændring af svinebesætning på to svinebrug uden at have indhentet ny miljøgodkendelse i flere planperioder mellem 2012 og 2019, men frifundet for tre planperioder, da besætningen ikke oversteg antallet af dyreenheder. Strafansvar forældet for en planperiode. Landsretten nedsatte herefter byrettens bøde fra 750.000 kr. til 175.000 kr. og det konfiskerede beløb fra 3 mio. kr. til 1,3 mio. kr.

T I/S var som ejer af to svinebrug tiltalt for at overtræde husdyrbruglovens § 91, jf. § 12, ved fra august 2012 til 31. juli 2019 at have udvidet og ændret svinebesætninger på begge svinebrug i forhold til den miljøgodkendte produktion, hvor der i 2006 var meddelt miljøgodkendelse til svinebrug 1, mens svinebrug 2 var købt i 2005, mens der i 2011 var meddelt miljøgodkendelse. Anklagemyndigheden nedlagde påstand om bøde og konfiskation. Anklagemyndigheden henviste bl.a. til, at T I/S tidligere var idømt straf for at udvide svinebesætning uden miljøgodkendelse efter husdyrbrugloven (se MAD 2016.151 V). B, der var direktør for T I/S, nægtede sig skyldig og gjorde bl.a. gældende, at antallet af dyr var i overensstemmelse med det tilladte antal dyreenheder (DE), at han var uforstående over for, at tiltalen vedrørte antal svin inden for bestemte vægtklasser, at der ikke på de to svinebrug var udbragt husdyrgødning ud over det tilladte, og at der i 2021 var meddelt miljøgodkendelse til de to svinebrug baseret på de nye tal, uden at der var stillet særlige vilkår. Byretten lagde til grund, at miljøgodkendelsen omfattede 14.000 slagtesvin i vægtintervallet 32 til 104 kg med en produktionsstørrelse på 367,89 DE og 248,6 DE baseret på produktion af 40.000 smågrise i vægtintervallet 7,2 til 32 kg. Efter bevisførelsen fandt byretten, at der på svinebrug 1 var sket en konsekvent overskridelse af tilladt afgangsvægt og for 4 planperioder også af tilladte slagtesvin, men der for svinebrug 2 var sket overskridelser af det tilladte antal smågrise fra august 2012 til juli 2016 og overskridelse af afgangsvægt i tre af årene. Byretten fandt, at dette måtte tilregnes T I/S som groft uagtsomt og for vindings skyld, men afviste, at der herved var fremkaldt fare for skade på miljøet, hvorfor T I/S fandtes skyldig i det anførte omfang. Ved udmåling af sanktionen lagde byretten bl.a. vægt på, at T I/S var fundet skyldig af

landsretten i 2016, at tiltale for flere af planperioderne kunne være rejst tidligere, og at der var tale om en fortsat forbrydelse, hvorefter bøden blev fastsat til 750.000 kr., mens der skete konfiskation af fortjeneste på 3 mio. kr. T I/S ankede til landsretten med påstand om frifindelse, mens anklagemyndigheden påstod formildelse, så det konfiskerede beløb blev nedsat til 2.875.548 kr. på grundlag af nye beregninger. Landsretten lagde efter bevisførelsen til grund, at produktionen af svin på svinebrug 1 i planperioderne 2013/2014, 2017/2018 og 2018/2019 ikke oversteg det tilladte antal dyreenheder (DE), hvorfor ændringerne i besætningen i disse tre planperioder ikke krævede miljøgodkendelse. For planperioderne 2014/2015, 2015/2016 og 2016/2017 fandt landsretten derimod, at T I/S havde ændret produktionen på en måde, der krævede miljøgodkendelse, hvor T I/S var skyldig i denne del af tiltalen, mens T I/S blev frifundet for overtrædelse i planperioden 2012/2013, da der ikke var tale om fortsat forbrydelse, fordi forholdene var lovlige i de tre efterfølgende planperioder, hvorfor forholdet var forældet, jf. husdyrbruglovens § 94. I forhold til svinebrug 2 fandtes T I/S skyldig som anført af byretten. Landsretten fandt, at overtrædelserne var begået groft uagtsomt, og henviste dels til kommunens indskærper i 2014 og 2017 samt til den tidligere dom (MAD 2016.151 V). Ved udmåling af sanktionen ud fra fortjenesten fandt landsretten, at der måtte tages hensyn til usikkerhed ved afgangsvægt, jf. TfK 2016.277/2 V, at omregningsfaktorerne kan beregnes forskelligt, jf. MAD 2020.11 Ø og at Miljøstyrelsen havde udtalt, at der skulle anvendes den mest lempelige beregningsmodel. På denne baggrund opgjorde landsretten T I/S' fortjeneste ved overtrædelserne 1,3 mio. kr. og ændrede herefter byrettens dom til en bøde på 175.000 kr. samt konfiskation af 1,3 mio. kr.

Kommentar: Landsrettens dom og sagens omstændigheder illustrerer nogle af de vanskeligheder, der opstår ved fortolkning af miljøgodkendelser af svinebrug, som både angives i antal dyreenheder og antal grise inden for forskellige vægtintervaller. Dette fik i denne sag afgørende betydning for det ene svinebrug, hvor der skete frifindelse for tre af planperioderne, hvilket herefter førte til, at det strafbare forhold i en tidligere planperiode var forældet. Det fremgår, at den tidligere landsretsdom i MAD 2016.151 V indgik som en skærpende omstændighed, uden det dog oplyses, at landsretten i den tidligere dom nedsatte bøden fra 172.500 kr. til 22.500 kr. og tillige afviste anklagemyndighedens konfiskationspåstand på 3,6 mio., bl.a. fordi fejl i det obligatoriske elektroniske sagsbehandlingssystem hindrede tiltalte i at indgive en ansøgning om udvidelse af sit dyrehold.

Udskrift af dombogen

D O M

afsagt den 18. marts 2022

Rettens nr. 1-3156/2021

Politets nr. 4100-88110-00001-20

Anklagemyndigheden

mod

T I/S

cvr-nummer ...

Anklageskrift er modtaget den 7. september 2021.

T I/S er tiltalt for overtrædelse af

1.

dagældende husdyrbrugslov § 91, stk. 1, nr. 1, jf. stk. 2, nr. 1 og nr. 2, jf. § 12, jf. lov 2017-02-18 nr. 204 om ændring af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, lov om miljøbeskyttelse, lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække og forskellige andre love § 10, stk. 3, jf. stk. 1, ved i perioden fra den 1. august 2012 til den 31. juli 2019 på ejendommene Adresse 1 og Adresse 2, uden forudgående godkendelse forsætligt og for økonomisk vindings skyld, at have udvidet og ændret dyreholdet på ejendommene fra den godkendte produktion for Adresse 1 på 14.000 slagtesvin i vægtintervallet 32 kg. til 104 kg. og for Adresse 2 på 40.000 smågrise i vægtintervallet 7,2 kg. til 32 kg., idet tiltalte

på ejendommen Adresse 1 :

i planperioden 2012/2013 producerede 14.098 slagtesvin i vægtintervallet fra 32 kg. til 107 kg.,

i planperioden 2013/2014 producerede 11.966 slagtesvin i vægtintervallet fra 30 kg. til 110 kg.,

i planperioden 2014/2015 producerede 14.913 slagtesvin i vægtintervallet fra 31 kg. til 108,6 kg.,

i planperioden 2015/2016 producerede 14.266 slagtesvin i vægtintervallet fra 38 kg. til 109,0 kg.,

i planperioden 2016/2017 producerede 14.957 slagtesvin i vægtintervallet fra 48,5 kg. til 114 kg.,

i planperioden 2017/2018 producerede 11.281,7 slagtesvin i vægtintervallet fra 32 kg. til 115,2 kg. og

i planperioden 2018/2019 producerede 10.515 slagtesvin i vægtintervallet fra

32 kg. til 116,2 kg.,

på ejendommen Adresse 2 :

i planperioden 2012/2013 producerede 15.603 smågrise i vægtintervallet fra 7,5 kg. til 32,8 kg.,

i planperioden 2012/2013 producerede 26.633 smågrise i vægtintervallet fra 7,5 kg. til 32,8 kg.,

i planperioden 2013/2014 producerede 30.605 smågrise i vægtintervallet fra 7,7 kg. til 31,4 kg.,

i planperioden 2013/2014 producerede 13.656 smågrise i vægtintervallet fra 7,7 kg. til 30,0 kg.,

i planperioden 2014/2015 producerede 16.291 smågrise i vægtintervallet fra 7,1 kg. til 31,0 kg.,

i planperioden 2014/2015 producerede 32.114 smågrise i vægtintervallet fra 7,1 kg. til 30,1 kg.,

i planperioden 2015/2016 producerede 4.609 smågrise i vægtintervallet fra 7,7 kg. til 31,0 kg.,

i planperioden 2015/2016 producerede 31.956 smågrise i vægtintervallet fra 7,7 kg. til 29,0 kg.,

i planperioden 2015/2016 producerede 17.671 smågrise i vægtintervallet fra 7,7 kg. til 38,0 kg.,

i planperioden 2016/2017 producerede 11.000 smågrise i vægtintervallet fra 7,4 kg. til 31,0 kg.,

i planperioden 2016/2017 producerede 12.463 smågrise i vægtintervallet fra 7,4 kg. til 31,0 kg.,

i planperioden 2016/2017 producerede 14.947 smågrise i vægtintervallet fra 7,4 kg. til 39,0 kg.,

i planperioden 2017/2018 producerede 13.160 smågrise i vægtintervallet fra 7,2 kg. til 32,0 kg.,

i planperioden 2017/2018 producerede 12.000 smågrise i vægtintervallet fra 7,2 kg. til 32,0 kg. og

i planperioden 2017/2018 producerede 7.293 smågrise i vægtintervallet fra 7,2 kg. til 31,8 kg.,

hvorved der opstod fare for skade på miljøet.

Påstande

Anklagemyndigheden har nedlagt påstand om bødestraf.

Anklagemyndigheden har påstået konfiskation af den opnåede fortjeneste hos

T I/S, jf. straffelovens § 75, stk. 1, jf. husdyrbruglovens § 93, stk. 2.

T I/S har nægtet sig skyldig.

Sagens oplysninger

;

Der er afgivet forklaring af B, E, F, F og C.

B har forklaret, at han er 64 år, interesseret i det tiltalte selskab og uddannet landmand fra 1978. Siden 1990 har han været selvstændig. Fra 2012 til 2019 har de drevet Adresse 2 (smågrise), Adresse 1 (slagtesvin) og Adresse 3 .

I 2006 fik de ny miljøgodkendelse for at koncentrere sig om smågrise på Adresse 2 mod tidligere søer. Adresse 1 købte de i 2005. I 2011 fik de ny miljøgodkendelse. De har én stor stald til slagtesvin. Svinene på Adresse 1 kommer fra Adresse 2 . Ud over disse to ejendomme har de lejet nogle stalde med plads til 2.000 henholdsvis 2 gange 600 slagtesvin. De to sidste har de opgivet. De ejer og lejer i alt 550 hektar og driver derudover maskinstation. Der har været en til to markmænd og 2 til at passe grise.

I dag har de solgt ejendommene til overdragelse om 6½ år, hvorefter de indgår i et samarbejde med nogle yngre kolleger. Aftalen er ikke helt på plads endnu. De, der skal købe, forestår faktisk driften i dag.

Adresse 1

Grunden til, at de søgte miljøgodkendelse i 2011, var, at de ville producere flere svin. Der var en gammel tvist med kommunen om forholdet i tidligere perioder.

Når man efter tilladelsen må opfede 14.000 slagtesvin fra 32 til 104 kg., ser han på, at han må bruge i alt 367,89 dyreenheder (DE). Han blev ikke opmærksom på før politianmeldelsen, at kommunen var af en anden opfattelse. Derfor tog han et møde med landbrugscenteret Fjordland ved Lars Skovborg, Jørgen Røhrmann og en chef for afdelingen, så andre ikke kom i tilsvarende problemer. Hans synspunkt er det samme på Adresse 2 . De har drevet landbrug i 32 år og har ikke udbragt mere gødning end tilladt. Han hævdede sig ikke ved, at der stod noget med indgangsvægt og afgangsvægt. Kommunen kontrollerede dem ikke, selv om de havde varslet at gøre det et halvt år senere. Han ved ikke, om hans dækningsbidrag svarer til det statistiske bidrag, men han er opmærksom på problemstillingen.

Når han modtog tilsynsbrev fra kommunen, kontaktede han kommunen og sagde, at de var forkert på den. Fra kommunen sagde de, at de var ligeglade. Hans rådgivere var af den overbevisning, at de kørte en fuldt lovlig produktion med små udsving. Han kan ikke forholde sig til andet.

Foreholdt tilsynsbrev af 28. oktober 2010, bilag 4-4, om Adresse 1 har han forklaret, at han aldrig fik en ny afgørelse fra kommunen, men en politi-

anmeldelse. Der var ingen dialog med kommunen.

Foreholdt tilsvarende tilsynsbrev af 23. februar 2017, bilag 4-5, har han forklaret, at der ikke siden 2010 havde været nogen dialog med kommunen om produktionen. De var i dialog om miljøgodkendelsen i 2011. Det er i øvrigt ikke muligt straks at tilpasse dyreholdet til det tilladte. Svinene slås ikke ned, og de må ikke flytte dem i forhold til CHR-registret. Kommunen foretog ingen kontrol, da de modtog hans næste gødningsregnskab. Han har fastholdt, at det afgørende var antallet af dyreenheder.

Foreholdt tilsynsbrev af 9. december 2019, bilag 4-6, tilsynsrapport, side 140, har han forklaret, at faldet i produktion i 2017-2018 var en tilfældighed og ikke på grund af en kontrolrapport.

Foreholdt brev af 30. marts 2017 fra kommunen, bilag A, har han forklaret, at landbrugscenteret kom med indsigelse over for kommunen. Han ved ikke, hvad den nærmere gik på, men han forstod stadig ikke, at han fik indskærpelse, når han ikke oversteg antallet af dyreenheder. Kommunen gav måske over for konsulenterne udtryk for at være i tvivl om, hvordan regelgrundlaget skulle fortolkes, men han var ikke blandet ind i det.

Adresse 2

Foreholdt tilsynsbrev af 24. april 2014, bilag 4-8, har han forklaret, at der ikke står noget om, hvor mange dyr der er, men kun om dyreenheder. Det blev der heller ikke talt om i forbindelse med tilsynet den 14. april 2014.

Foreholdt tilsynsbrev af 9. december 2019, bilag 4-9, har han forklaret, at kommunen ikke fra 2014 havde bemærket noget om hans smagrise, før han fik tilsyn af kommunen. Foreholdt samme bilag, side 154, har han forklaret, at han først kontrollerer antallet af dyreenheder, 248,6. Derefter beregner han den tilladte tilvækst. Han forstår heller ikke, at 14.947 grise er taget med to gange for 2016-2017. Han kunne ikke se, at han havde overproduceret.

Oplyst at nogle af slagtesvinene var tungere end de tilladte 104 kg., har han forklaret, at de sidste kilo svin er dyrere i foderforbrug end ved de første kilo. Om det kan betale sig, kommer an på noteringen af grisepriser. De skal anmelde grisene 3 uger forinden, og derved er der risiko for at levere dem med undervægt. Slagteriet siger, at grisene typisk bør veje 82 kg. i slagtevægt. De bruger en faktor på 1,275 til beregning af den levende vægt, grisene skal have, når de leveres til slagtning. Grisene tager typisk 1-1½ kg. på om dagen i tiden lige før slagtning. Der er kæmpestort fradrag på en undervægtig gris. Det gør, at de får en meget nedsat pris, hvis grisen vejer mindre end 104 kg., når den leveres til slagtning.

I sommeren 2017 talte han med G om ansøgning om ny miljøgodkendelse. Til sidst søgte de om forøgelse af vægt. I sommeren 2021 fik

den den ny godkendelse. Der skulle ikke laves nogen tiltag, for at de opfyldt kravene. Det er hans indtryk, at de ikke måtte få miljøgodkendelsen, før politianmeldelsen var sendt af sted.

E har forklaret, at han er landbrugssagsbehandler ved Thisted Kommune. Han er uddannet landmand med grønt bevis og har foretaget sagsbehandling på miljøgodkendelse i 2018 for Adresse 1

På Adresse 1 blev han ved tilsyn i december 2016 opmærksom på, at der var en produktion ud over det tilladte. Tilsynsbrevet er i sagen som bilag 4-5. Det var et basistilsyn. Han så i gødningsindberetningen, hvad der var indberettet for produktionen. Derudover så han på antallet af gyllebeholdere og olietanke. Han forberedte tilsynet på sit kontor. I tilsynsrapporten, side 132, er det anført, at der i 2012-2013 og 2014-2015 var overskridelse af antal og i alle 3 perioder i vægten. Tilladelsen vedrørte både antal og vægt. De skelner til antallet af dyreenheder. I tilsynsbrevet skrev de i indskærpelsen, at der havde været overskridelse af vægt og antal. B kunne se i miljøgodkendelsen, at det gjaldt både vægt og antal dyr, men ikke antal dyre-enheder. Efter de havde sendt tilsynsbrevet, fik de en henvendelse fra G, som var konsulent for interessentselskabet, og som spurgte, om man kunne udligne over flere år. De bad advokat H om et responsum for at få en ekstra sikkerhed for, at de havde forstået reglerne korrekt. De senere tilsyn har han ikke haft med at gøre.

Han har senere givet en § 16 a-tilladelse. De fik ansøgningen i februar 2018 og gav tilladelsen den 18. maj 2021. Der blev givet tilladelse på produktionsarealet. Den nye godkendelse forudsatte miljøtiltag ved hyppig udslusning af gylle. Oprindeligt kunne den ikke grundet afstanden til by overholde kravene til begrænsning af lugtgener. De spurgte, om de måtte bruge 50 procentsreglen. Det blev politisk behandlet, og teknisk udvalg gav afslag, som blev sendt til ansøgerens konsulent. Kommunen modtog en ny ansøgning med en specifik lugtberegning, som imidlertid ikke opfyldt Miljøstyrelsens retningslinjer om en sådan beregning, fordi den ikke tog naboejendomme med i beregningen. Dernæst blev sagen på ny politisk behandlet, og teknisk udvalg gav tilladelse. Et af medlemmerne krævede imidlertid sagen behandlet i kommunalbestyrelsen, men B trak ansøgningen tilbage, inden den var færdigbehandlet. Efterfølgende fik de en ansøgning med den nævnte hyppige udslusning. Hvis man usluser gyllen hver 7. dag, kan lugtgenerne reduceres med 20 procent.

Hjardemålvej har han haft dialog med konsulenten og B om vedrørende en ny miljøgodkendelse. Det handlede om, at to naboer blev revet ned, og derved kunne der gives ny miljøgodkendelse. Den er i behandling nu.

Foreholdt bilag 4-5 har han forklaret, at de trækker gødningsregnskabet fra en database. Ansøgeren sender det ikke ind. Kommunen kan på eget initiativ

gå ind og se gødningsregnskaberne. Det er ikke unormalt, at der går 3-6 år mellem de forskellige tilsyn afhængig af godkendelsestypen. Han husker ikke de specifikke retningslinjer for frekvensen. Det fremgår af tilsynsrapporten, side 132, at der har været basistilsyn den 11. december 2013. Han husker ikke, om der var bemærkninger efter dette tilsyn. Risikoscoren bliver beregnet ud fra forskellige parametre, herunder beliggenhed, antal gødninganlæg og antal tidligere indskærper. Han husker ikke, hvilken skala de bruger. Scoren på 2,7 er middel. Jo højere score desto højere risiko.

Foreholdt tilsynsbrev af 28. oktober 2010, bilag 4-4, side 126 midt, har han forklaret, at han går ud fra, at der er truffet en afgørelse, når det er varslet i tilsynsbrevet, men han ved det ikke. Kontrollen, som er nævnt i tilsynsbrev af 23. februar 2017, husker han ikke tidspunktet for. Den kan have fundet sted i december 2016. Når det er anført, at dyreholdet straks skal tilpasses det tilladte, betyder det, at det skal kunne ses i det følgende planår. Det kan fx gøres ved at købe færre grise.

Foreholdt tilsynsbrev af 9. december 2019, bilag 4-6, tilsynsrapport, side 140, har han forklaret, at ingen overskridelse er tilladt. Han har ikke haft nogen fast praksis for, hvornår han accepterede bagatelagtige udsving. Når der i tilsynsrapporten er anført, at der i 2017-2018 var 11.282 grise, opfyldt det kravet om nedbringelse af antal, men der var stadig en overskridelse af vægten.

Foreholdt miljøgodkendelse af 18. maj 2011, bilag 4-2, side 10, har han forklaret, at det ikke kan misforstås, så antal og vægt ikke har betydning, hvis blot antallet af dyreenheder overholdes.

Foreholdt tilsynsbrev af 24. april 2014, bilag 4-8, side 1 om Adresse 2, har han forklaret, at han ikke kan sige, hvorfor kun overskridelse af antallet af dyreenheder er anført. Han ved ikke, om det næste tilsyn først kom i 2019, men det er sikkert, fordi det drejer sig om en anden type tilladelse.

Han ved ikke, hvorfor der blev indgivet politianmeldelse for flere planperioder, end det var varslet i tilsynsbrevet, bilag 4-9, side 2. Det har han ikke selv haft noget med at gøre.

F har forklaret, at hun er 32 år, tilsynsmedarbejder ved Thisted Kommune og har en kandidatuddannelse i jordbrug og miljø. Hun fører tilsyn, udarbejder godkendelser og behandler klagesager.

Hun overtog sagen fra I. Kommunen har indgivet flere politianmeldelser om overproduktion. Overordnet foreligger der overproduktion, når tilladelsen i antal, vægt eller dyreenheder er overskredet og selvfølgelig også ved forkert dyretype.

Adresse 1

Den lovlige produktion er 14.000 slagesvin fra 32-104 kg. Der må ikke produceres 15.000 svin. Indgangsvægten skal være 32 kg. og udgangsvægten 104 kg. Ved reduktion af antallet må der ikke produceres med højere udgangsvægt.

Foreholdt forklaring fra B om, at han har forstået, at antallet af dyreenheder var afgørende, har hun forklaret, at godkendelsen er efter husdyrbrugloven, hvorefter antal og vægt er afgørende. Der er forskel på, om der produceres vægt i den lave eller den høje ende. Jo tungere grisene bliver, jo mere sviner de. Der er et standardvægtinterval, som har ændret sig. Når den tilladte tilvækst fra 32 kg. til 104 kg. er 72 kg., er det ikke det samme, når indgangsvægten er højere. Der kan således ikke produceres fra 36 kg. til 108 kg. Dyreenheder omregnes på baggrund af en konverteringsfaktor. Hvis grisene er tungere, nås maksimalt antal dyreenheder tidligere. Hun ved ikke, hvorfor kommunen rettede henvendelse til advokat H.

Foreholdt regneark, bilag 8-1, har hun forklaret, at det er udarbejdet af kommunen i samarbejde med NIRAS bl.a. på baggrund af mail af 22. december 2016 fra Miljøstyrelsen, bilag 12. Det viser overproduktion i kilo omregnet til konfiskationskrav og bøde. Det tager højde både for lav indgangsvægt, høj udgangsvægt og større antal end tilladt. Det skyldes, at det reguleres efter husdyrbrugloven, og at der ikke kan rykkes ved vægt eller antal uden tilladelse fra kommunen. De har taget udgangspunkt i gødningsindberetningen ved beregningen af landmandens fortjeneste. Det bruger de, når de ikke har et konkret regnskab fra virksomheden. Sagerne vurderes også individuelt, før de beregner overproduktionen. I denne sag har hun lavet beregningerne. Hun har ikke konkret tjekket, om overproduktionen skulle medføre øget miljøbelastning.

Afklaringsnotatet finder ikke sted på Adresse 1 . På Adresse 2 produceres smågrise, som ikke er omhandlet i afklaringsnotatet.

Efter at mail af 22. december 2016 fra Miljøstyrelsen til Thisted Kommune, bilag 12, har været dokumenteret i sin helhed, har hun forklaret, at hun fortolker notatet således, at der kun er tilladelse til det, der står i tilladelsen. Det er afgørende, om tilladelsen er givet efter 2007. Hun har ikke haft med tilsyn på ejendommene eller udarbejdelse af nye tilladelser at gøre.

Foreholdt brev af 3. juni 2020 fra advokat H, bilag 11, har hun forklaret, at de har set på overproduktionen, som har været i alle år. De har ikke trukket underskud fra i de efterfølgende år.

Foreholdt mail fra vidnet af 8. marts 2022 til specialanklager J med beregninger fra konsulent G, Fjordland, har hun forklaret, at kommunens beregninger er de rigtige. G bruger afklaringsnotatet. Det mener er rigtigt efter udtalelsen fra Miljøstyrelsen. Som hun ser

det, har G hentet en slagtevægt og en indgangsvægt og ganget den med en faktor, hvorved han har fået en tilvækst. Kommunen har brugt normtal fra Aarhus Universitet for slagtesvin og smågrise, som ses i bilag 4-14-1 og 4-14-2. G har tilsyneladende brugt en nettometode, som ikke er korrekt.

G har forklaret, at han er konsulent ved Fjordland og uddannet agronom med husdyrbrug og økonomi som hovedfag. Derudover har han været svinekonsulent i en del år. Han har kendt B og D siden fusionen af landbrugsselskaberne til Fjordland. Som materiale har han set anklageskriftet og beregningsmåden. Han har på anmodning fra forsvareren og med rettens tilladelse foretaget beregninger, som fremgår af bilag C og D med udgangspunkt i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 15, stk. 9. De laver en del anmeldeordninger, hvor de ændrer på dyrehold.

Afklaringsnotatet fra Miljøstyrelsen er også brugt i praksis efter 2007. Det er dog ikke afgørende for hans beregninger. Han har tjekket tallene i gødningsregnskabet. Når han fx for 2013/2014 har anført 146.448 kg. underproduktion, skyldes det, at der mangler et antal svin fra 11.966 op til 14.000. Netto er der således en underproduktion på 146.448 minus 95.728 svarende til 50.720 kg. Resultatet i 2015/2016 skyldes, at man starter ved en indgangsvægt på 38 kg, altså en stigning på 6 kg, og for 2016/2017 en indgangsvægt på 48,5 kg. med en stigning på 16,5 kg. Denne beregning er lavet for at se, hvad landmanden har tjent på det. Normtallene fra universitetet er lavet af et normudvalg på baggrund af tal set bagud. Data er noget gamle i forhold til de dækningsbidragsberegninger, som Danmarks Statistik laver. Normtallene kendes allerede i juni/juli samme år, og de kan derfor ikke været udarbejdet på baggrund af tal fra samme år. Derfor er det irrelevant at bruge normtallene til beregning af dækningsbidrag.

Foreholdt skema, bilag D, har han forklaret, at han har modtaget dette fra forsvareren. Seges har beregnet en standardtilvækst på svin på baggrund af mange data, som er indhentet ved produktionskontroller med landmændenes tilladelse. Tallene fra Seges er mere retvisende end normtallene. Nogle år har selskabet efter hans opfattelse ikke udnyttet produktionen fuldt ud, og der kan udlignes for de år, hvor der er overproduktion. Han har ikke brugt afklaringsnotatet i sin beregning.

Foreholdt sit notat af 3. marts 2022 om beregning for smågrise, bilag C, har han forklaret, at det er amtsmodellen fra 2006, der er anvendt. I denne model blev især fokuseret på kvælstofudledning og lidt på påvirkningen af omkringliggende natur. Der var også en ældre lugtberegning. Det blev erstattet 1. januar 2007 af beregning efter husdyrbekendtgørelsen. Plantedirektoratet ville acceptere hans beregninger, hvorefter det ikke betyder noget, om smågrisene sælges ud af selskabet eller overgår til slagtesvinestaldene. Han har brugt det samlede antal i modsætning til anklageskriftet, hvor der er opdelt. Han har beregnet overskridelsen på baggrund af overskridelsen af antal dyreenheder.

Afklaringsnotatet har ikke nogen betydning for disse beregninger.

Foreholdt holdning om at afklaringsnotatet ikke finder anvendelse, har han forklaret, at der bør være plads til periodeudsving. Nogle af helpdesksvarene siger, at notatet gælder for alle beregninger. Han er også uenig i, at det ikke gælder for smågrise, men kun for slagtesvin. Der kunne være lavet et tilsvarende notat for smågrise.

Foreholdt holdning om at tilvækstnorm er anvendt ud fra normtal fra Aarhus Universitet, har han forklaret, at der i vejledningen suppleres med en masse andre data. Efter reglerne før 2017 gik man ud fra, at en produceret gris forurenes med en vis mængde. Efter de nyere regler er det efter staldarealet.

Forskellen mellem hans og kommunens beregning ligger i, at kommunen kun har taget de tal, som er til ugunst for landmanden. Der er ikke givet kompensation for levering af færre antal grise. Det tager hans tal højde for. De sidste kilo på en gris er de dyreste at lave, for foderforbruget stiger.

Foreholdt miljøgodkendelse, bilag 4-2, side 9, har han forklaret, at han fortolker det, som om landmanden har ret til 367,89 dyreenheder med nogle udsving. Det var den måde, de med afklaringsnotatet i baghovedet opfattede det på. Man kan godt være bagklog. Hvis man så på det dengang, kunne man ikke forestille sig den vægt, slagtesvinene har i dag, hvor de er tungere. Som rådgiver skulle han i gang med en miljøansøgning. Det afgørende er altid først og fremmest dyreenheder, for det er det, der bruges i gødningsregnskabet. Han har også holdt øje med kiloene. Med en indgangsvægt på fx 37 kg. og en udgangsvægt på 109 kg. ville han beregne belastningen i dyreenheder. Det vil belaste mere end et tilsvarende antal grise med den tilladte indgangs- og udgangsvægt.

Om erklæring fra K har han forklaret, at der ikke er nogle alarmklokker, der ringer hos konsulenterne, når man har en tilladelse på et vist antal dyreenheder. Det har overrasket mange steder, at der ikke er overensstemmelse mellem antal dyreenheder i miljøgodkendelsen og i gødningsregnskabet. Det er det faktiske antal dyr, der er relevant. Hvis det ikke følger normen, skal der korrigeres efter den til enhver tid gældende husdyrbruglov.

C har forklaret, at han er landmand og har lejet en ejendom på Adresse 4 . Han er tiltalt for en tilsvarende overtrædelse som i denne sag. Han havde miljøkontrol af Thisted Kommune i 2016 vedrørende de to forudgående planperioder. Han havde en miljøgodkendelse på 248 dyreenheder og et antal grise i et vægtinterval. Han fik en indskærpelse, fordi der var for mange dyr. Det år, han fik godkendt, var der ikke for mange dyr. De fik en god snak. Han mener ikke, at afklaringsnotatet siger, at der ikke må reduceres i antallet af dyreenheder. Det er dyreenhederne, der tæller, men ellers kan der jo også være nogle kiloafvigelse.

Sagens øvrige oplysninger

13. december 2019 foretog Thisted Kommune politianmeldelse for planårene indtil og med 2017/2018.

Ved et brev af 17. juni 2021 tilføjedes planårene 2018/2019 til anmeldelsen. Kommunen havde beregnet en fortjeneste for Adresse 1 på 1.334.538,86 kr. og for Adresse 2 på 1.820.496,11 kr., i alt 3.155.034,97 kr.

Den 24. august 2021 blev selskabet sigtet i et brev fra anklagemyndigheden.

T I/S er straffet ved

- ankedom af 10. november 2021 med en bøde på 10.000 kr. for overtrædelse af dyreværnsloven. Dommen var for skyldsspørgsmålet en stadfæstelse af en byretsdom af 14. januar 2021.
- ankedom af 17. januar 2017 med en bøde på 22.000 kr. for overtrædelse bl.a. af bekendtgørelse om særlige foranstaltninger til nedbringelse af antibiotikaforbruget i svinebesætninger og bekendtgørelse om dyreejeres anvendelse af lægemidler til dyr mm.
- ankedom af 28. juni 2016, som for så vidt angår skyldsspørgsmålet stadfæstede en byretsdom af 21. september 2015, med en bøde på 22.500 kr. for overtrædelse af husdyrbrugloven

Rettens begrundelse og afgørelse

Skyld

Tiltalte havde tilladelse til at producere 14.000 slagtesvin i vægtintervallet 32 til 104 kg med en produktionsstørrelse på 367,89 dyreenheder og 248,6 dyreenheder baseret på en produktion på 40.000 smågrise fra 7,2 til 32 kg.

Retten lægger som anført af selskabet i gødningsregnskaberne til grund, at T I/S har produceret slagtesvin og smågrise i planperioder og i omfang som anført i tiltalen.

Der er efter reglerens ordlyd, forarbejder og retspraksis ikke grundlag for, at antage, at tilladelse om hvert år kan overskrides for så vidt angår antal grise eller vægtforøgelse, hvis der ikke sker en overskridelse af antallet af dyreenheder, eller at en overskridelse et år kan udlignes med en produktion under det tilladte et følgende år.

Der er for Adresse 1 i planperioderne 2021/2013 - 2018/2019 tale om en konsekvent overskridelse af tilladt afgangsvægt og for 4 planperioder også af antallet af tilladte slagtesvin. For Adresse 2 er der i planperioderne 2012/2013 - 2015/2016 sket overskridelse af det tilladte antal smågrise og i 2012/

2013, 2015/2016 og 2016/2017 en overskridelse af tilladt afgangsvægt. Efter omfanget af overskridelser for så vidt angår både antal og vægtforøgelse finder retten, at forholdene kan tilregnes T I/S som i hvert fald groft uagtsomt og for vindings skyld, jf. husdyrbruglovens § 91, stk. 2, nr. 2, men ikke at der er voldt skade på naturen eller fremkaldt fare derfor, jf. stk. 2, nr. 1. Der er herefter ikke tale om bagatelagte variationer fra år til år, som ikke straffes.

Tiltalte er herefter skyldig efter tiltalen, dog at der ikke er sket en overtrædelse for Adresse 2 i planåret 2017/2018.

Sanktion

Kommunen har foretaget tilsyn på Adresse 2 den 22. oktober 2010, 11. april 2014, 5. december 2016 og 31. oktober 2019 og på Adresse 2 den 14. april 2014 og 31. oktober 2019. Der blev for en tilsvarende overtrædelse i forhold til en tidligere tilladelse begået på Adresse 1 rejst tiltale ved anklageskrift af 6. august 2013, som blev ændret ved anklageskrift af 13. april 2015. Byretten afsagde dom den 21. september 2015, hvorefter T I/S blev fundet skyldig efter tiltalen. Skyldsspørgsmålet blev stadfæstet ved Vestre Landsrets dom af 28. juni 2016.

Politianmeldelse i denne sag blev indgivet i december 2019, sigtelse blev foretaget i august 2021, anklageskrift blev indleveret i september 2021, og dom afsiges i marts 2022. Tiltalen, der vedrører planperioderne 2012/2013 - 2018/2019, kunne være rejst efter den 1. marts det følgende år, som er fristen for T I/S til at foretage ændringer i det indberettede gødningsregnskab.

Tiltalte har således begået overtrædelser, efter der blev rejst tiltale i den tidligere sag, og mens sagen verserede ved domstolene, men efter landsrettens dom kun med en overskridelse af den tilladte afgangsvægt og ikke af antallet af smågrise og slagtesvin. Efter forklaringen fra B lægger retten til grund, at T I/S af økonomiske årsager har ønsket at undgå at aflevere navnlig slagtesvin med for lav afgangsvægt.

Det er formildende, at der afsiges som 8 år efter, forholdene i den første del af tiltalen er begået, jf. straffelovens § 82, nr. 13. Omvendt er det skærpende, at der i hele tiltaleperioden er tale om en fortsat forbrydelse med konsekvent overskridelse af antal og/eller afgangsvægt, og at en del af forholdene er begået efter tiltalerejsningen og dommene i den tidligere sag, jf. til dels § 81, nr. 1.

Ved en samtidig pådømmelse af forholdene i den tidligere sag og de forhold i denne sag, der ligger forud for byrettens dom i den tidligere sag, må det antages, at bøden sag ikke ville være nedsat under hensyn til lang

sagsbehandlingstid, jf. straffelovens § 89. Herefter, og da udgangspunktet ved samtidig pådømmelse af disse forhold er absolut kumulation, er der ikke grundlag for at udmåle en nedsat bøde af den grund.

Retten finder herefter, at bøden skal udmåles som efter udgangspunktet med en fjerdedel af den opnåede fortjeneste.

Konfiskation

Fortjenesten beregnes i praksis efter principperne i bemærkningerne til § 91 i husdyrbrugloven, herunder med udgangspunkt i dækningsbidrag I. Erklæringer og forklaring fra Jørgen Røhrmann giver ikke grundlag for at fravige dette udgangspunkt.

Det lægges herefter til grund, at T I/S har haft en fortjeneste på i hvert fald 3.000.000 kr.

Straffen fastsættes herefter til en bøde på 750.000 kr., jf. dagældende husdyrbrugslov (lovbekendtgørelse nr. 1486 af 4. december 2009) § 91, stk. 1, nr. 1, jf. stk. 2, nr. 1 og nr. 2, jf. § 12, jf. lov nr. 204 af 18. februar 2017 om ændring af bl.a. lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug § 10, stk. 3, jf. stk. 1, jf. straffelovens § 89.

Retten tager påstanden om konfiskation til følge efter straffelovens § 75, stk. 1, jf. husdyrbruglovens § 93, stk. 2, som nedenfor bestemt.

Thi kendes for ret:

T	I/S skal betale en bøde på 750.000 kr.
Hos T	I/S konfiskeres 3.000.000 kr.
T	I/S skal betale sagens omkostninger.

Christian Schou

nasv

Udskriftens rigtighed bekræftes.
RETTEEN I HOLSTEBRO, den 18. marts 2022

Natascha Svalgaard
retsassistent

DOM

afsagt den 30. marts 2023 af Vestre Landsrets 5. afdeling (dommerne Marie Kathrine Nielsen, Thomas Raaberg-Møller og Rasmus Lindhardt Jensen (kst.)) i ankesag

V.L. S-0747-22

Anklagemyndigheden

mod

T I/S

cvr. nr. ...

(advokat Gert Lund, Aarhus)

Retten i Holstebro har den 18. marts 2022 afsagt dom i 1. instans (rettens nr. 1-3156/2021).

Påstande

Tiltalte har påstået frifindelse, subsidiært formildelse.

Anklagemyndigheden har påstået formildelse, således at det konfiskerede beløb nedsættes til 2.875.548 kr. Baggrunden herfor er, at der i det tidligere opgjorte konfiskationsbeløb var medtaget den beregnede fortjeneste for slagtesvin på Adresse 2, som ikke er omfattet af tiltalen.

Anklagemyndigheden har for landsretten påstået, at forholdet for så vidt angår Adresse 2 til dels henføres under husdyrbruglovens dagældende § 11 i stedet for dagældende § 12.

Forklaringer

B og vidnerne E, F og G har afgivet supplerende forklaring for landsretten.

B har supplerende forklaret, at han og hans hustru ikke længere driver interessentskabet. De har i 2021 dannet et selskab med to andre landmænd. CVR-nummeret eksisterer fortsat.

I de omhandlede år havde de i alt 560 hektar inklusive forpagtede arealer. Der var godkendt 438 hektar til udbringning af gødning.

Da interessentskabet fik miljøgodkendelsen vedrørende slagtesvinene, hæftede han sig alene ved det tilladte antal dyreenheder. Han og interessentskabets landbrugskonsulent har altid alene hæftet sig ved det opgjorte antal dyreenheder. Da interessentskabet i 2017 fik en indskærpelse, fik han en mistanke om, at kommunen betragtede spørgsmålet anderledes. Herefter blev antallet af slagtesvin nedbragt til langt under det tilladte. Da der i 2019 blev indgivet politianmeldelse, blev der afholdt et møde med bl.a. Landbrugsforeningen, og det var under dette møde klart, at samtlige landmænd i Danmark alene lægger vægt på antallet af dyreenheder. Han var i øvrigt heller ikke blevet gjort opmærksom på, at opgørelsen af antallet af dyreenheder efterfølgende var blevet ændret, således at de skulle producere et lavere antal dyreenheder end angivet i tilladelsen.

Når gødningsregnskabet skal udarbejdes, benyttes der statistik fra slagteriet om, hvor mange grise de har leveret til slagteriet. Herudover opgøres det, hvor meget de slagtede grise har vejlet, hvorefter den levende vægt opgøres på baggrund af en omregningsfaktor.

Der er ikke noget krav om, at der skal foretages en statusopgørelse ved planårets udløb. Et planår følger ikke regnskabsåret. Der kan opstå en statusforskydning, hvilket indebærer, at der i det ene planår produceres flere grise end tilladt og i det følgende år produceres færre grise end tilladt. Det er ikke muligt for nogen at producere, hvis der ikke kan tages højde for en lavere produktion end den tilladte i det følgende år.

Det er ikke altid muligt at overflytte smågrise til slagtesvinestalden, inden smågrisene når den tilladte maksimale vægt. En uges forsinkelse er nok til, at den fastsatte tilladte maksimalvægt overskrides. En smågris kan tage 800-900 gram på om dagen.

Han modtog aldrig den afgørelse, der var varslet i tilsynsbrevet af 28. oktober 2010, jf. ekstrakten side 235. Han hørte ikke noget fra kommunen før den 5. december 2016, hvor kommunen på ny foretog et tilsyn. Der blev i 2013 varslet et tilsyn, men dette tilsyn blev ikke gennemført.

Et slagtesvin tager typisk 1.200-1.300 gram på om dagen op imod slagtingen. Der kan være en ventetid på op til 3 uger på en slagting. Slagteriet henter først svinene, når svinenes vægt passer til gennemsnitsvægten. Det er slagteriet, der bestemmer, hvornår svinene skal hentes.

De har fået en § 16 a-miljøgodkendelse vedrørende Adresse 1. Miljøgodkendelsen indebærer, at de må have så mange slagtesvin, som de ønsker, så længe dyreværnsloven overholdes. I februar 2018 sendte de den første ansøgning, som blev afvist, idet ansøgningen ikke var fyldestgørende. Den ansøgning, de herefter indsendte, blev ligeledes afvist. Kommunen stillede en række krav, som efterfølgende blev frafaldet, og i maj 2021 fik de godkendelsen. Det endte med, at der alene blev stillet krav om hyppig gylleudslusning.

De fik i februar 2007 en tilladelse vedrørende smågrisene. Der var ikke nogen kontakt med kommunen om smågrisene, før der i 2014 blev gennemført et miljøtilsyn. De fik på baggrund af dette tilsyn en indskærpelse, fordi der var for mange dyreenheder. Der blev ikke drøftet noget om antal og vægt. I december 2019 var der et nyt tilsyn. Der var ingen kontakt med kommunen i den mellemliggende periode angående smågrisene. Han gik derfor ud fra, at smågriseproduktionen var lovlig. Han var af den overbevisning, at de måtte producere 248 dyreenheder. De har altid produceret på baggrund af dyreenhederne.

Det er dyrere at fede en gris op i småsvinestalden end i slagtesvinestalden, idet foderet er dyrere, og idet staldomkostningerne er højere.

Man skal passe på med ikke at producere mindre end det tilladte, idet man ellers risikerer at miste tilladelsen.

De har fået en § 16 b-miljøgodkendelse vedrørende Adresse 2. De må producere det antal smågrise, som de ønsker, så længe dyrevelfærdsloven overholdes. For at opfylde kravene skulle de investere i fem vindkryds, der kostede cirka 200 kr. stykket. Herudover skal de sørge for, at svinene får mere grovfoder.

E har supplerende forklaret, at der i december 2016 blev gennemført et tilsyn på Adresse 1. Han havde en samtale med B og gjorde det klart, at der forelå en overtrædelse både med hensyn til det tilladte antal svin og den tilladte vægt. Efterfølgende har

kommunen givet en § 16 a-tilladelse, men denne tilladelse omfatter ikke de år, som er omfattet af denne sag.

Bagatelagtige udsving foreligger, når der er tale om små og enkeltstående overtrædelser. De overtrædelser, som han konstaterede i december 2016, var efter kommunens opfattelse ikke bagatelagtige.

Det er rigtigt, at kommunen efter at have indgivet politianmeldelse indgav en supplerende politianmeldelse, hvor der var medtaget et yderligere planår. Kommunen havde efter nogle beregningsmæssige korrektioner konstateret, at dette planår ligeledes skulle medtages.

Den indgangs- og afgangsvægt, som kommunen har lagt til grund, er gennemsnitsvægten opgjort på baggrund af tiltaltes egne indberetninger.

Han er umiddelbart enig i, at de ”sidste kilo” på et svin er dyrere end de første kilo, men det er ikke noget, som han har et nærmere kendskab til.

Han kan ikke svare på, om en svineproducent opnår en fortjeneste ved, at et svins indgangsvægt er for lav i forhold til den tilladte indgangsvægt. Han har ikke været involveret i beregningen af fortjenesten.

Det er kommunens opfattelse, at der ikke kan korrigeres for en for høj vægt ved at producere færre svin. Efter hans opfattelse anskuer Miljøstyrelsen spørgsmålet på samme måde. Der er efter kommunens opfattelse ikke tale om en bagatel, hvis der er tale om en fortløbende overskridelse af kravene i tilladelsen.

Han kan ikke nærmere uddybe, hvad han mente, da han i byretten forklarede, at kommunen skeler til antallet af dyreenheder. Antallet af dyreenheder er et beregningsgrundlag, som kan ændre sig. Det afgørende er det antal og den vægt, der er angivet i tilladelsen.

Han kan ikke svare på, om de procentvise overskridelser, som er beskrevet i tilsynsbrevet af 28. oktober 2010, jf. ekstrakten side 235, vedrører antal, vægt eller dyreenheder. Han har ikke lavet tilsynsbrevet.

Kommunen var på et tilsyn den 11. december 2013, men herefter var der ikke kontakt mellem kommunen og tiltalte før tilsynet i december 2016. Det var ham, der foretog tilsynet i december 2013, og der blev i den forbindelse udarbejdet en tilsynsrapport. Der var på dette tidspunkt allerede indgivet politianmeldelse vedrørende de planår, som blev kontrolleret.

Den levende vægt, der bl.a. er opgjort i tilsynsrapporten vedrørende tilsynet i december 2016, jf. ekstrakten side 241, er opgjort på baggrund af vægten fra slagteriet ganget op med en faktor, som han ikke husker størrelsen på.

Det er rigtigt, at der i tilsynsbrevet af 24. april 2014, jf. ekstrakten side 254, foretages en opgørelse på baggrund af dyreenheder. Han antager, at dette skyldes, at tilsynsbrevet vedrører en tilladelse givet før 2007. Fra 2007 finder husdyrbrugloven anvendelse.

Han husker ikke, hvor mange svineproducenter og landmænd der er blevet politianmeldt. Han husker heller ikke, hvornår kommunen begyndte at indgive politianmeldelser. Der blev også indgivet politianmeldelser før 2018. Han kan ikke svare på, om kommunen også i de øvrige anmeldelser har medtaget planår, der ligger mange år tilbage i forhold til anmeldelsestidspunktet.

F har supplerende forklaret, at NIRAS er et konsulentfirma, der bistod kommunen med at opsætte det regneark, som kommunen har anvendt i sagen. Kommunen fik regnearket fra NIRAS i 2021. Hun har ikke set beregningsmetoden andre steder. Kommunen har taget dyreenheden ud af regnestykket. Dette skyldes, at tilladelsen er givet til vægt og antal. Hun ved, at andre kommuner har efterspurgt deres beregningsmodel. Hende bekendt findes der ikke en fast udregningsmodel. Hun har udarbejdet den vejledning, der findes på ekstrakten side 296 ff. Vejledningen er udarbejdet til brug for kommunens regne-ark.

Tallene for antal og vægt er taget fra tiltaltes gødningsregnskaber.

Hun forstår Miljø- og Fødevarerministeriets mail af 22. december 2016, jf. ekstrakten side 308, således, at husdyrbrug, der er godkendt efter husdyrbrugloven, ikke kan anvende Miljøministeriets afklaringsnotat af 30. november 2004. Det er efter hendes opfattelse derfor også urigtigt, hvis Skive Kommune i tilsynsbrevet af 19. december 2022 til en anden svi-

neproducent, jf. bilag G, har lagt til grund, at afklaringsnotatet kan anvendes på et husdyrbrug godkendt efter husdyrbrugloven.

Et husdyrbrug er godkendt til at producere fra en bestemt vægt. Hvis et svin har en lavere indgangsvægt end den tilladte, følger svineproducenten ikke sin produktionstilladelse og producerer dermed inden for et interval i strid med tilladelsen. Hun kan ikke svare på, om svineproducenten får en fortjeneste ved, at et svin har en lavere indgangsvægt end den tilladte.

Når grisene produceres med en højere afgangsvægt, sviner de mere. Kommunen har ikke taget hensyn til, om antallet af svin har været lavere end det tilladte.

G tager i sine beregninger hensyn til, om der er produceret et lavere antal svin end det tilladte. Man kan dog ikke sammenligne kiloene i den lave ende af intervallet med kiloene i den høje ende af intervallet, idet kiloene i den høje ende af intervallet forurener mere. G benytter ligeledes en anden beregning af tilvæksten end den, som kommunen benytter. Herudover har han for så vidt angår Adresse 2 benyttet en gennemsnitsvægt for de enkelte planår, hvorimod kommunen har taget udgangspunkt i de data, som tiltalte selv har indberettet.

Kommunen har siden 2017 indgivet omkring 10 politianmeldelser. Hvis den pågældende svineproducent ikke har haft en ”opbremsning” i sin overproduktion, har kommunen i politianmeldelserne medtaget planår flere år tilbage. Antallet af anmeldelser siden 2017 er højere end det gennemsnitlige antal anmeldelser i de forudgående år. Hun blev først ansat i 2019 og kan ikke nærmere redegøre for kommunens tidligere praksis.

Hun forstår ikke Miljøministeriets afklaringsnotat og Miljø- og Fødevarerministeriets mail af 22. december 2016 således, at man også for tilladelser givet efter 2007 må overskride sin produktionsgrænse, når blot man holder sig inden for 110 kg. En konsekvent overproduktion over flere år kan ikke være bagatelagtig. Kommunen havde ikke indgivet politianmeldelse, hvis tiltalte alene i et enkelt planår havde overskredet produktionsgrænsen.

Det er rigtigt, at tiltalte i planåret 2015/2016 lod grisene tage i gennemsnit 6 kilo på i smågrisestalden, før de kom over i slagtesvinestalden. De enkelte ejendomme betragtes isoleret. Hun kan godt følge det synspunkt, at de tiltalte ikke har haft en fortjeneste herved.

Kommunen har taget udgangspunkt i gødningsindberetningen ved beregningen af tiltaltes fortjeneste. Vægten fremkommer ved, at der tages udgangspunkt i slagtevægten ganget med faktor 1,31. Hun er ikke bekendt med, at der kan anvendes en anden faktor.

G har supplerende forklaret, at han har udarbejdet beregningen af 2. febru-ar 2023 om Adresse 1, jf. bilag O. Han har taget højde for, at der i flere planår har været produceret færre grise end det tilladte. Herudover har han taget højde for, om grisene har været tungere end den tilladte minimumsvægt, da de kom ind i svinestalden.

Han er ikke enig med kommunen i, hvordan tilvæksten for en standardgris skal opgøres. De beregninger, som Seges har anvendt, er udarbejdet for de pågældende år på baggrund af indberetninger fra landmændene og er efter hans opfattelse mere retvisende.

Han har i sine beregninger anvendt de samme dækningsbidrag som kommunen.

I beregningen af 31. januar 2023 vedrørende Adresse 1, jf. bilag M, har han beregnet afgangsvægten på baggrund af omregningsfaktoren ”slagtevægt x 1,19 + 7,01”. Denne formel benyttes blandt andet, når der skal udregnes overvægt ved svinetransport. Faktoren svarer nogenlunde til en faktor 1,28. De grise, der slagtes i dag, har en vægt svarende til faktor 1,28.

Der har ikke været nogen fortjeneste ved, at svinene i 2015/2016 tog 6 kilo på i smågrise-stalden på Adresse 2 i stedet for at tage de 6 kilo på i slagtesvinestalden på Adresse 1. Foder til smågrise er lidt dyrere, og der har derfor snarere været tale om et lille tab.

I beregningen af 3. marts 2022 vedrørende Adresse 2, jf. bilag D, har han anvendt et vægtet gennemsnit af vægten for alle perioder i de pågældende planår. Han har omregnes smågrisene til dyreenheder, idet der ved smågrise ikke er forskel på kiloene i den øverste del af intervallet og den nederste del af intervallet. Kiloene har den samme miljømæssige belastning. En smågris udgør 0,00621 dyreenhed. Han har anvendt en tilvækst på 24,8 kg. Den primære forskel på hans beregning og kommunens beregning er, at kommunen ikke har taget højde for, om der er produceret færre grise end det tilladte, og om grisene har haft en lavere tilvækst end det tilladte.

Der udarbejdes ikke status i gødningsregnskabet. Nogle år kan der være store udsving, f.eks. som følge af at svineproducenten leverer et større hold grise umiddelbart op til eller efter en skæringsdato. Hertil kommer udsving, som følge af at der ikke leveres grise med et regelmæssigt interval.

Et slagtesvin tager mindst et kilo på om dagen. En forsinkelse på 5 dage betyder derfor, at et slagtesvin tager mindst 5 kilo på.

Landsrettens begrundelse og resultat

Skyldsspørgsmålet

Efter husdyrbruglovens dagældende § 11, stk. 3, og § 12, stk. 3, må de husdyrbrug, som er omfattet af bestemmelserne, ikke udvides eller ændres på en måde, der kan indebære forøget forurening eller andre virkninger på miljøet, uden kommunalbestyrelsens forudgående godkendelse af udvidelsen eller ændringen.

Ifølge miljøgodkendelsen vedrørende Adresse 1 omfatter ejendommen 367,89 dyreenheder baseret på opfedning af 14.000 slagtesvin fra 32 til 104 kilo, og ifølge miljøtilladelsen vedrørende Adresse 2 omfatter ejendommen 248,6 dyreenheder baseret på 40.000 smågrise fra 7,2 til 32 kilo.

For så vidt angår smågrisene på Adresse 2 finder landsretten det bevist, at tiltalte i planperioderne 2012/2013, 2013/2014, 2014/2015, 2015/2016 og 2016/2017 har ændret eller udvidet produktionen på en sådan måde, at det krævede kommunalbestyrelsens forudgående godkendelse.

For så vidt angår slagtesvinene på Adresse 1 har tiltalte i planperioderne 2013/2014, 2017/2018 og 2018/2019 ifølge tiltalen produceret svin med en højere afgangsvægt end tilladt, men har omvendt produceret et væsentligt lavere antal svin end tilladt. I de enkelte planperioder er der endvidere produceret et færre antal kilo svin end tilladt. Det er ikke angivet i tiltalen, at tiltalte i disse planperioder har produceret et højere antal dyreenheder end tilladt. Herefter, og som sagen er oplyst, finder landsretten det ikke bevist, at husdyrbruget i disse planperioder er blevet udvidet eller ændret på en måde, som har krævet kommunalbestyrelsens godkendelse.

Med hensyn til planperioderne 2014/2015, 2015/2016 og 2016/2017 på Adresse 1 finder landsretten det efter antallet af svin og omstændighederne i øvrigt bevist, at tiltalte har ændret eller udvidet produktionen på en sådan måde, at det krævede kommunalbestyrelsens forudgående godkendelse. Det forhold, at indgangsvægten i to af planperioderne har været højere end 32 kilo, kan under de konkrete omstændigheder ikke føre til en anden vurdering.

Med hensyn til planperioden 2012/2013 på Adresse 1 finder landsretten, at denne del af sagen ikke er et led i en fortsat forbrydelse, og at planperioden derfor er forældet, jf. husdyrbruglovens § 94. Det bemærkes herved, at der i den efterfølgende planperiode ikke sker en overtrædelse på Adresse 1, og at der ikke er tilstrækkeligt grundlag for at anse overtrædelserne på Adresse 1 og Adresse 2 som en samlet fortsat forbrydelse, idet produktionen på Adresse 1 er omfattet af en særskilt miljøgodkendelse, mens produktionen på Adresse 2 er omfattet af en særskilt miljøtilladelse, og idet der er tale om produktion af henholdsvis slagtesvin og smågrise på to adskilte ejendomme.

Landsretten finder, at tiltalte har handlet groft uagtsomt i de planperioder, hvor ændringen eller udvidelsen har krævet kommunalbestyrelsens forudgående godkendelse. Der er herved lagt vægt på omfanget af overskridelserne og på, at der i 2010 blev indgivet politianmeldelse imod tiltalte vedrørende tidligere planperioder, at tiltalte i 2015 blev dømt for overproduktion af svin i tidligere planperioder, og at tiltalte i 2014 og 2017 modtog indskærpelser vedrørende planperioder omfattet af denne sag.

Det kan under de anførte omstændigheder ikke føre til en anden vurdering, at Thisted Kommune først i 2019 indgav politianmeldelse.

Efter det anførte tiltræder landsretten, at tiltalte for så vidt angår Adresse 1 i planperioderne 2014/2015, 2015/2016 og 2016/2017 og for så vidt angår Adresse 2 i planperioderne 2012/2013, 2013/2014, 2014/2015, 2015/2016 og 2016/2017 er skyldig i overtrædelse af husdyrbruglovens § 91, stk. 1, nr. 1, jf. stk. 2, nr. 2, jf. dagældende § 11 og § 12.

Beregningen af fortjenesten

Ved beregningen af fortjenesten har anklagemyndigheden for hver planperiode beregnet en overproduktion i kilo, som herefter ved hjælp af normtal for henholdsvis en smågris' og et slagtesvins tilvækst er omregnet til et standardsvin, der er ganget med et dækningsbidrag.

Landsretten er enig i de normal for henholdsvis smågrises og slagtesvins tilvækst, som anklagemyndigheden har anvendt ved beregningen af tilvæksten. Endvidere er landsretten enig i, at fortjenesten skal beregnes på baggrund af den enkelte planperiode. Landsretten bemærker herved, at dækningsbidraget efter det oplyste har været positivt i alle planperioder.

Landsretten finder imidlertid, at der ved beregningen af overproduktionen i kilo ikke skal tages hensyn til, om slagtesvinene/smågrisene har haft en lavere indgangsvægt end den, der fremgår af godkendelsen/tilladelsen, idet det ikke er bevist, at tiltalte har haft en fortjeneste herved.

Desuden finder landsretten, at der ved beregningen af fortjenesten skal tages højde for den usikkerhed, som er forbundet med opgørelsen af fortjenesten ved produktion af slagtesvin ud over den tilladte afgangsvægt, jf. herved også TfK 2016.277/2 V. Landsretten finder endvidere, at der også er usikkerhed forbundet med opgørelsen af fortjenesten ved, at smågrisene på Adresse 2 havde en for høj afgangsvægt.

Med hensyn til omregningen fra slagtevægt til levende vægt har anklagemyndigheden ikke godtgjort, at omregningsfaktoren 1,31 skal finde anvendelse frem for den omregningsfaktor på 1,19 + 7,01, som ifølge tiltalte skal anvendes. Det bemærkes herved, at omregningsfaktoren 1,31 ikke er den eneste mulige omregningsfaktor i sager om overproduktion af svin, jf. MAD 2020.11 Ø. Endvidere har Miljøstyrelsen i en udtalelse af 15. februar 2017 i ”Husdyrhelpdesken” om muligheden for at anvende omregningsfaktoren 1,19 + 7,01 udtalt, at der skal anvendes det beregningsgrundlag og de beregninger, som indebærer den mindst indgribende eller mest lempelige retsstilling for landmanden. Hertil kommer, at der ifølge Rigspolitiets skrivelse af 10. april 2006 skal anvendes omregningsfaktoren 1,19 + 7,01 i sager om lastetæthed.

På denne baggrund og efter en samlet vurdering opgøres tiltaltes fortjeneste skønsmæssigt til 1,3 mio. kr.

Sanktionen

Da der ikke er grundlag for at fravige udgangspunktet om konfiskation, tiltræder landsretten, at fortjenesten skal konfiskeres. Hos tiltalte konfiskeres derfor 1,3 mio. kr.

Bøden skal som udgangspunkt fastsættes til ¼ af fortjenesten. Ved fastsættelsen af bøden skal sagsbehandlingstiden indgå som en formildende omstændighed, jf. straffelovens dagældende § 82, nr. 13, mens det skal indgå som en skærpende omstændighed, at der for nogle af periodernes vedkommende er tale om gentagelsestilfælde. Bøden, der i medfør af straffelovens § 89 fastsættes som en tillægsstraf, fastsættes herefter til 175.000 kr. Strafbestemmelserne er husdyrbruglovens § 91, stk. 1, nr. 1, jf. stk. 2, nr. 2, jf. dagældende § 11 og § 12, jf. straffelovens § 89.

Thi kendes for ret:

Tiltalte, T I/S, straffes med en bøde på 175.000 kr.

Hos tiltalte konfiskeres 1,3 mio. kr.

Byrettens afgørelse om sagsomkostninger stadfæstes.

Statskassen skal betale sagens omkostninger for landsretten.

Marie Kathrine Nielsen

Thomas Raaberg-Møller

Rasmus Lindhardt Jensen

(kst.)